

Додѣ-то други-тѣ народи си сж развивахъ по природный онзи законъ, съставлявахъ обшества и отъ тѣхъ цѣли дѣржавы, въвождахъ добры законы, урѣждахъ разумны дѣржавны устройства, подигахъ разны науки; додѣ-то при тѣхъ цвѣтяхъ разны механичны и умственни искусства; израждахъ ся славни поети, бѣседници, историци, лѣкари, философи, закопознайци и прочіе; додѣ-то най-послѣ при тѣхъ сж истѣщавахъ и истычявахъ челоувѣчески-тѣ чувства— отъ природѣ сурови— за учелоувѣчено и благо съображеніе съ ближны-тѣ си, кое-то е единчакъ вѣренъ другаръ на живота, угѣшеніе въ челоувѣчески-тѣ злини, тѣготѣи и мая или подправа на благодаренія-та челоувѣчески.— А ный,—ето еъ насъ що е было: На насъ бѣше паднало жребіе—то да бѣдемъ подмога и игра на едно нечуто другадѣ до сега крѣвно позорище;—отъ наши-тѣ храмове, наши-тѣ свѣтины, наши-тѣ царскы и велможкы

ni se impuse, fără voia noastră, lucruri străine pentru noi, străine naturei noastre, astfel, că, sermanul nostru popor adjunsesse și sta pe bordul ruinei selle!

Pe cându celle-l-alte popore se desvoltau dupe ace lege a naturei, care prescrie omeniloru progressul, mama civilizațiunii; pe cându eși formau comunități regulate și, din tr'ensele, state întregi, societăți organizate și pe callea perfectibilității; pe cându introduceau legi bune, conforme cu spiritul și cu cerințele epocii, și se inavuțiau cu diferite instituțiuni publice, cu diferite sciințe și cu diferite invențiuni, cari facu gloria civilizațiunii; pe cându, dicu, la acelle popore infloriau artile mecanice și intellectuall, și produceau atăția străluciți poeți, oratorl, istoricil, medicil, filosol, legistl etc.; pe cându la acelle popore se perfecționaș și se inobilaș simțimintele umane— crude din natura lor— spre stabilirea raporturilor sociall și fraterne dintre omeni, cari ținteză a face din tote poporele lumii uă singură familiă, și cari sunt uniculă companionu fidelu și constante în viața noastră,—ușurare în relele și sufferințele omeniloru și basea, ca să dicu așa, a